

DANES JE NOV DAN, INŠTITUT ZA DRUGA VPRAŠANJA
LJUBLJANA, RESLJEVA CESTA 25
1000 LJUBLJANA
Koordinatorica Maja Cimerman
e-naslov: jasmina@danesenovdan.si

Številka: 090-50/2024-2

Datum: 24. 10. 2024

**Zadeva: Posredovanje zahtevanih podatkov po Zakonu o dostopu do informacij
javnega značaja**

Spoštovani,

Dne 26. 9. 2024 smo prejeli vašo zahtevo dostop do naslednjih informacij o sistemu za obvladovanje prevar oziroma za kontroliranje davčnih obračunov. Ker se vprašanja in posledično tudi odgovori ponekod vsebinsko prekrivajo, smo jih zaradi preglednosti združili.

1. Glede na poročilo *Automating Society 2020* in letna poročila Finančne uprave RS ugotavljamo, da se v sistemu za obvladovanje prevar oziroma za kontroliranje davčnih obračunov uporabljajo umetnointeligentni sistemi. Prosimo za podrobno obrazložitev, kako in v katerih primerih omenjeni sistem uporablja umetnointeligentne sisteme (metode strojnega učenja, algoritme, avtomatizirano odločanje, prediktivne modele itd.) in kakšne odločitve sprejemajo ti sistemi oziroma kakšne rezultate pripravljajo. Za umetnointeligentni sistem uporabljamo definicijo iz Priloge I Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci (akt o umetni inteligenci) in spremembi nekaterih zakonodajnih aktov Unije.

in

2. Prosimo za podroben popis konkretnih primerov avtomatiziranega delovanja sistema.

Davčni zavezanci oddajajo DDV obračune prek sistema eDavki v elektronski obliki. Vsak oddan obračun DDV se v realnem času prenese v zaledni sistem. Ob tem se sprožijo kontrole (poslovna pravila, določena na podlagi izkušenj poslovnih uporabnikov, ki določajo uvrščanje obračunov DDV v proces kontrole). Te kontrole so enake za vse predložene obračune DDV. V primeru, da kontrole zaznajo izbrano nepravilnost ali odstopanje (ga zazna kot tveganega), se obračun DDV dodeli uslužbencu v vsebinsko kontrolo.

Umetnointeligentni sistem deluje kot dodatna kontrola. Za vsak DDV-O se izračuna ocena tveganja v razmerju med 0 in 1 (npr. 0,67). Bližje 1 je, večje tveganost mu je določil sistem. Določeni obračuni DDV, pri katerih se zgoraj omenjene kontrole ne prožijo, so lahko zaradi višine tveganosti, ki jo dodeli umetnointeligentni sistem, dodeljeni uslužbencem v pregled.

Umetno inteligentni sistem temelji na prediktivnih modelih.

090-50/2024-2

Izdelava modelov poteka z orodjem SAP Data Intelligence (SAP DI). To orodje v fazi izdelave skreira veliko število modelov (več kot 1000), nato se v več fazah izloča manj ustrezne modele in na koncu izbere enega, ki se ga potem uporabi v produkciji.

V prilogi 1 je kratek opis izgradnje prediktivnega modela.

3. Prosimo za podroben opis, kako sistem razvršča državljanse, za katere meni da je večja verjetnost, da bodo postali davčni utajevalci. S kakšnimi umetnointeligentnimi metodami se takšno razvrščanje zgodi, kateri podatki so za to uporabljeni, kakšen je postopek po tem, ko sistem nekoga označi za rizičnega.

Sistem ocenjuje tveganost prejetih obračunov DDV in ne državljanov oziroma davčnih zavezancev. Torej ni narejen za razvrščanje državljanov, ampak obračunov DDV davčnih zavezancev, identificiranih za namene DDV. Iz ocen tveganja obračunov DDV se ne dela evidence tveganja davčnega zavezanca.

4. Od kdaj se sistem uporablja?

Sistem se uporablja od leta 2022.

5. Kdo je razvijalec sistema?

Razvijalec sistema SAP in njegovih modulov ter orodij je podjetje SAP GmbH, implementator rešitev pa Sapphir d.o.o.

6. Kateri podatki oziroma katere podatkovne zbirke so se uporabile oziroma se uporabljajo za razvoj oziroma treniranje algoritmov in/ali aplikacij strojnega učenja?

Uporabljajo se relevantne podatkovne zbirke, ki jih na zakonski podlagi zbira FURS.

7. Ali je bila pred razvojem in/ali implementacijo sistema pripravljena ocena učinka v zvezi z varstvom osebnih podatkov? Če da, prosimo za posredovanje dokumenta ali povezave do javno objavljenega dokumenta.

In

8. Ali je bila pred razvojem in/ali implementacijo sistema pripravljena ocena učinka tveganja za človekove pravice? Če da, prosimo za posredovanje dokumenta ali povezave do javno objavljenega dokumenta.

Sistem vsebuje podatke o davčnih zavezancih za davek na dodano vrednost (DDV) in dohodkih iz obračunov pravnih oseb (DDPO) oziroma poslovnih subjektih, ki opravljajo tržno dejavnost. Podatki se varujejo kot davčna tajnost skladno z Zakonom o davčnem postopku ([ZDavP-2](#)). Pravice posameznikov se varuje skladno s Splošno uredbo o varstvu osebnih podatkov ([GDPR](#)) in Zakonom o varstvu osebnih podatkov ([ZVOP-2](#)). Splošna uredba in ZVOP-2 samega pojma »posameznik« izrecno ne opredeljujeta, vendar lahko pojem povežemo s splošno uveljavljenim pojmom fizične osebe. Posameznik ali fizična oseba (ang. natural person) se uporablja za poimenovanje posameznega človeka in ga razlikujemo od pojma pravne osebe oziroma osebe civilnega prava, ki je lahko posameznik z dejavnostjo ali podjetje. Pri tem poslovnih subjektov ne štejemo za posameznike, ki bi jim lahko pripisovali pravice in svoboščine v smislu varstva človekovih pravic. Naj opozorimo, da so poslovni subjekti vsi zavezanci, ki so fizične osebe in opravljajo dejavnost skladno z Zakonom o gospodarskih družbah ([ZGD-1](#)) ali drugimi področnimi zakoni ter se vpisujejo v Poslovni register Slovenije ([AJPES - ePRS](#)) skladno z Zakonom o Poslovnem registru Slovenije ([ZPRS-1](#)). Ker se podatki nanašajo izključno na poslovne subjekte, ne gre za posameznike in s tem tudi ne za osebne podatke. Tudi praksi Informacijske pooblaščenke RS (npr. [Samostojni podjetnik in osebni podatki - IPRS \(ip-rs.si\)](#), [Javnost davčne številke samostojnega podjetnika - IPRS \(ip-rs.si\)](#); [Objava podatkov](#)

[s.p. - IPRS \(ip-rs.si\)](#); [Podatki o s.p. na spletu - IPRS \(ip-rs.si\)](#)) in Ustavnega sodišča RS ([Odločitev – Ustavno sodišče Republike Slovenije \(us-rs.si\)](#)) opredeljujeta, da se nanašajo na fizično osebo, ki opravlja dejavnost, kadar gre za podatke, ki se nanašajo na njegovo dejavnost, ne štejejo kot varovani osebni podatki.

Na tej podlagi zato ocena učinkov skladno s 35. členom GDPR oziroma 24. členom ZVOP-2 ni bila izvedena, saj ni potrebna.

9. Informacije o naročilu za razvoj sistema oziroma o nakupu sistema (t.j. dokument z razpisnimi pogoji oziroma informacijami o zbiranju ponudb ter informacije o končni ceni nakupa oziroma vrednosti projekta v obliki povezav ali dokumentov).

Spodaj vam posredujemo podatke o javnih naročilih, ki se nanašata na razvoj obravnavanega sistema. Želeni podatki se nahajajo na [Portal javnih naročil](#).

JN 35/2020 VeDIS - Vzdrževanje in nadgradnje informacijskega sistema eDIS in vzdrževanje licenčne programske opreme SAP.

JN 1/2023 - Vzdrževanje in nadgradnje informacijskega sistema eDIS in vzdrževanje licenčne programske opreme SAP.

10. Informacije o trajanju licence, če je bil sistem kupljen s časovno omejeno licenco za uporabo.

Sistem ni bil kupljen s časovno omejeno licenco za uporabo.

S spoštovanjem,

Pripravili:

Uprava za davke,

Uprava za informatiko,

Služba za skladnost poslovanja

Peter Grum,
generalni direktor

Priloga: Priloga 1. Kratak pregled izdelave prediktivnega modela

Vročiti: DANES JE NOV DAN, INŠTITUT ZA DRUGA VPRAŠANJA, LJUBLJANA, RESLJEVA CESTA 25, 1000 LJUBLJANA, ki ga zastopa koordinatorka Maja Cimerman, po elektronski pošti na naslov: jasmina@danesenovdan.si;